

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 633/2015-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 8. decembra 2015 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti DEVELOP GROUP a. s., Nobelova 34, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou FARDOUS PARTNERS s. r. o., Hlavná 6, Šaľa, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Renáta Fardousová, vo veci namietaného porušenia jej základného práva „na súdnu ochranu podľa čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v konaní Krajského súdu v Bratislave vedenom pod sp. zn. 3 Cob 90/2012 a v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 19/2014“ a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti DEVELOP GROUP a. s. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. októbra 2015 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti DEVELOP GROUP a. s., Nobelova 34, Bratislava (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie svojich základných práv na súdnu ochranu podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v konaní Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) vedenom

pod sp. zn. 3 Cob 90/2012 a v konaní Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) vedenom pod sp. zn. 1 Obdo 19/2014.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že bola účastníčkou konania o zaplatenie sumy 10 000 € s príslušenstvom v procesnej pozícii žalovanej vedenom na Okresnom súde Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 24 Cb 203/2010. Okresný súd v označenom konaní rozhodol rozsudkom z 13. septembra 2011 tak, že sťažovateľku zaviazal zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu s príslušenstvom a nahradiť trovy konania. Proti uvedenému rozsudku súdu prvého stupňa podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd v napadnutom konaní rozsudkom z 11. septembra 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok“) tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil. Sťažovateľka nespokojná s napadnutým rozsudkom krajského súdu podala dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd v napadnutom konaní uznesením z 29. júla 2015 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) tak, že ho odmietol.

Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje a poskytuje svoj právny pohľad na vec a tvrdí, že v konaní súdu prvého stupňa došlo k odňatiu možnosti konať pred súdom, keď okresný súd neakceptoval žiadosť sťažovateľky o odročenie pojednávania uskutočnenú v deň pojednávania pred jeho začatím (telefonicky, pozn.) z dôvodu zvolenia právneho zástupcu a vec prerokoval a rozhodol na tomto pojednávaní v neprítomnosti sťažovateľky. Sťažovateľka namieta, že krajský súd túto chybu okresného súdu nenapravil a potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, čím mal porušiť jej označené práva. Sťažovateľka zotrvala na svojom právnom názore a podala dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol. Sťažovateľka tvrdí, že ani najvyšší súd neposkytol ochranu jej označeným právam, preto namieta porušenie svojich označených práv aj postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Sťažovateľka na základe uvedeného v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol týmto nálezom:

„1. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Obdo/19/2014 a Krajský súd v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 3Cob/90/2012 porušili základné

práva spoločnosti DEVELOP GROUP a.s. so sídlom Nobelova 34, Bratislava na súdnu ochranu podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.07.2015, sp. zn. 1 Obdo/19/2014 a jemu predchádzajúci rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 11.09.2013, č. k. 3Cob/90/2012-182 sa zrušujú a vec sa vracia Krajskému súdu v Bratislave na ďalšie konanie.

3. Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky sa ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia spoločnosti DEVELOP GROUP a.s. so sídlom Nobelova 34, Bratislava za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky na účet jeho právneho zástupcu Advokátskej kancelárie FARDOUS PARTNERS s.r.o. v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom,

neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Uplatnenie právomocí ústavného súdu je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

To znamená, že ústavný súd môže rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

Ústavný súd sa v prvom rade musel zaoberať nedostatkami petitu predostretej sťažnosti. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľka je právne zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd nevyzýval sťažovateľku na odstránenie nedostatkov petitu. Sťažovateľka v prvom bode petitu svojej sťažnosti žiadala vysloviť porušenie svojich práv „... v konaní vedenom pod sp. zn...“. V druhom bode petitu sťažnosti sťažovateľka žiada zrušiť označené rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu. Nejasnosť a v konečnom dôsledku aj nevykonateľnosť prípadného výroku ústavného súdu na základe takto formulovaného petitu spočíva v tom, že sťažovateľka žiada zrušiť označené rozhodnutia krajského a najvyššieho súdu bez toho, aby žiadala vysloviť porušenie svojich práv týmito rozhodnutiami. Ústavný súd je totiž oprávnený v zmysle § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde zrušiť označené rozhodnutia len za predpokladu, že vysloví porušenie základných práv alebo slobôd týmito rozhodnutiami. Ďalším závažným nedostatkom petitu je nedostatočné určenie práv ich slovným pomenovaním podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2

ústavy. Sťažovateľka ich v petite svojej sťažnosti označila len ako základné práva na súdnu ochranu.

Uvedený rozsah nedostatkov sťažnosti (neurčitosť a nevykonateľnosť petitu) aj s ohľadom na skutočnosť, že sťažovateľka je zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom, ústavný súd štandardne vedie k odmietnutiu sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí. Ústavný súd v záujme poskytovania materiálnej ochrany pre účely predbežného prerokovania tejto sťažnosti preskúmal námietky sťažovateľky vychádzajúc z odôvodnenia jej sťažnosti a dospel k záveru, že sťažovateľka kritizuje označené rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu z dôvodu, že v okolnostiach jej veci malo dôjsť k porušeniu jej základného práva na právnu pomoc podľa 47 ods. 2 ústavy, na prerokovanie veci v jej prítomnosti a základného práva vyjadriť sa k vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

1. Namietané porušenie týchto označených základných práv vidí sťažovateľka v namietanej nesprávnosti právnych záverov v napadnutom rozsudku krajského súdu, ktorým bol potvrdený označený rozsudok okresného súdu. Zároveň porušenie tých istých základných práv vidí aj v jeho nedostatočnom odôvodnení, ktoré považuje za arbitrárne.

Ústavný súd vo vzťahu k splneniu procesných podmienok prípustnosti sťažnosti smerujúcej proti postupu a rozhodnutiam odvolacieho súdu bral do úvahy neskoršie napadnuté uznesenie najvyššieho súdu v dovolacom konaní, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol, a preto nepovažoval v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) sťažnosť v tejto časti za oneskorenú, pretože lehota na podanie sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu je v prípadoch procesného rozhodnutia dovolacieho súdu považovaná za zachovanú (pozri rozsudok ESLP z 12. novembra 2002 vo veci Zvolský a Zvolská verzus Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, body 51, 53 a 54). V takýchto prípadoch sa potom lehota určená v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde počíta od právoplatnosti procesného rozhodnutia dovolacieho súdu.

Ústavný súd preto predloženú sťažnosť v časti namietajúcej napadnutý rozsudok krajského súdu ako súdu odvolacieho nepovažoval za oneskorene podanú, a to aj vzhľadom

na skutkovú okolnosť včasnosti sťažnosti v časti namietajúcej napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvozené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

Krajský súd v odôvodnení napadnutého rozsudku dospel k záveru, že vzhľadom na skutočnosť opakovanej a úmyselnej neúčasti na nariadených termínoch pojednávania boli splnené podmienky na prerokovanie a rozhodnutie veci aj v jej neprítomnosti, a zároveň konštatoval, že neexistovali závažné dôvody na odročenie pojednávania, keďže sťažovateľka aj napriek svojej žiadosti o odročenie pojednávania uskutočnenej v deň pojednávania nepredložila žiaden dôkaz o tvrdenej skutočnosti, že si zvolila advokáta na zastupovanie v konaní. Tento dôkaz o prevzatí zastupovania bol okresnému súdu doručený až nasledujúci deň po vyhlásení rozsudku. Teda v čase rozhodovania okresného súdu súd nemal preukázané, že sťažovateľka je právne zastúpená. V tejto súvislosti ešte dodal, že sťažovateľka mala dostatočným priestor a čas na voľbu advokáta od doručenia

platobného rozkazu (9. novembra 2010), pričom oznámenie o termíne pojednávania (13. septembra 2011), na ktorom okresný súd vyhlásil rozsudok, sťažovateľka prevzala s dostatočným predstihom (19. júla 2011). Krajský súd preto dospel k záveru, že v okolnostiach prípadu nedošlo k odňatiu možnosti konať, tak ako to tvrdila sťažovateľka. Pokiaľ ide o posúdenie veci v jej merite, sťažovateľka v tejto súvislosti nepredostrela žiadne argumenty či námietky, preto ani nebol dôvod skúmať kvalitu odôvodnenia rozhodnutia z tejto stránky.

Ústavný súd konštatuje, že právny názor krajského súdu je v napadnutom rozsudku zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Krajský súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, ktoré umožňovali rozhodnutie v neprítomnosti sťažovateľky, teda jeho rozhodnutie nemožno považovať z tohto hľadiska za arbitrárne ani svojvoľné. Sťažovateľka zároveň v odôvodnení rozsudku krajského súdu dostala ústavne konformné odpovede na jej námietky.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 47 ods. 2 ústavy, ako aj jej označených základných práv podľa čl. 48 ods. 2 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. A to tým skôr, že z odôvodnenia sťažnosti vyplýva kritika nedostatočnej ochrany práv sťažovateľky krajským súdom ako súdom odvolacím, čo by sťažovateľka v sťažnosti nevyhnutne musela premietnuť do namietania porušenia jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy; takáto námietka v sťažnosti absentuje. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

2. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie sťažovateľky odmietol, ústavný súd konštatuje, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1 ústavy)

vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Ústavný súd však preskúmal napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým dovolanie odmietol ako neprípustné, a nezistil pritom žiadnu skutočnosť signalizujúcu svojvoľný postup tohto súdu nemajúci oporu v zákone. Podľa názoru ústavného súdu napadnuté uznesenie najvyššieho súdu a jeho odôvodnenie je určité a zrozumiteľné, bez vnútorných rozporov, zaujíma stanovisko k podstate dôvodov uvedených v dovolaní, nie je neodôvodnené alebo arbitrárne, a preto ani z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, čo by malo za následok porušenie základného práva alebo slobody sťažovateľky. V zmysle svojej judikatúry ústavný súd považuje za protiústavné a arbitrárne iba tie rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo však nie je tento prípad.

Podľa názoru ústavného súdu v danej veci najvyšší súd v napadnutom uznesení a jeho odôvodnení dospel k ústavne prijateľnému právnomu záveru o neexistencii namietanej vady podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), t. j. že postupom súdu sa jej odňala možnosť konať pred súdom zakladajúcej prípustnosť dovolania, ktoré aj primeraným spôsobom odôvodnil. V odôvodnení svojho rozhodnutia po rekapitulácii rozhodných skutočností dospel k záveru, že sťažovateľke nebolo znemožnené uplatnenia procesných práv priznaných jej v občianskom súdnom konaní, poukázal pritom na to, že ak sa sťažovateľka chcela dať v konaní na súde prvého stupňa zastúpiť advokátom, mohla a mala tak urobiť v primeranej lehote po prevzatí predvolania na pojednávanie, a nie až v deň pojednávania. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že sťažovateľka v tejto súvislosti neuviedla žiadne okolnosti, ktoré jej mali brániť zvoliť si právneho zástupcu včas. Navyše, sťažovateľkou uvedený dôvod na odročenie pojednávania súd nevyhodnotil ako dôležitý aj z toho dôvodu, že nepovažoval za preukázané telefonické tvrdenie sťažovateľky o zvolení si právneho zástupcu, keďže toto tvrdenie nebolo v danom momente posudzovania okresného súdu žiadnym spôsobom preukázané. Dovolací súd s poukazom na uvedené dospel

k záveru, že okresný súd tým, že neodročil pojednávanie z namietaného dôvodu a vec prerokoval v neprítomnosti sťažovateľky a rozhodol, neodňal sťažovateľke možnosť konať pred súdom. Najvyšší súd reagoval aj na tvrdenie sťažovateľky, že nemala možnosť produkovať dôkazy do termínu pojednávania (13. septembra 2011) z dôvodu, že uviedol, že obaja účastníci konania boli v každom predvolaní na pojednávanie a poučení o povinnosti podľa § 120 ods. 4 OSP, a je len na účastníkoch, či možnosti na uplatnenie svojich práv aj reálne využijú, teda či sú v konaní aktívni a uplatňujú tieto práva. Uvedené závery podľa názoru ústavného súdu sú logické, vychádzajú z rozhodných skutočností a sú aj ústavne akceptovateľné. Skutočnosť, že sťažovateľka nesúhlasí s týmito závermi najvyššieho súdu, ešte nie je dôkazom o tom, že skutočne došlo k porušeniu jej označených práv.

Aj v tomto prípade však ústavný súd musí zdôrazniť, že namietané porušenie v petite sťažnosti označených základných práv sťažovateľky nie je v žiadnej príčinnej súvislosti s postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu už z hľadiska obsahu týchto práv podľa čl. 47 ods. 2 a čl. 48 ods. 2 ústavy.

S ohľadom na tieto skutočnosti ústavný súd preto rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí sťažnosti aj v tejto časti z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. decembra 2015